

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja nižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opisništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Odprto pismo

visokorojenemu gospodu baronu Conrad-Eibesfeldu, naučnemu ministru na Dunaji.

Ekselenca!

Nekdaj, ko ste na visokem mestu službovali v kronovini kranjske, imeli ste priložnost iz višine opazovati razmere v tej vojvodini, katero so uže tedaj razburjevali politični boji, ki jih mora Slovenstvo bojevati za svojo eksistenco.

Pri visokem svojem poslovanju prepričali ste se, ekselenca, da je stanje uradnikov, kateri vsled svojega rojstva ali vsled svoje izreje nemškega svojega mišljenja prikrivati ne morejo, silno težavno in delikatno, če jih je svitli vladar poklical na službena mesta v tej deželi. Kot državnik oblagodarjeni ste z bistrim pogledom za javne razmere, in kratko nikar ne dvomim, da ste se za časa svojega tukajšnjega službovanja tudi prepričali, da je uradniku, v tej kronovini službovajočemu le tedaj mogoče svojo avtoriteto ohraniti, če postopa z največjim taktom.

Če je torej vsakemu uradniku, naj je uže v političnem ali v sodnijskem delovanju, glavna dolžnost, da svoje privatno mišljenje prikriva z zagrinjalom objektivitete in da uravna svoje obnašanje po zakonih najobčutljivejšega taktu, pritrtili pa bode, ekselenca, da veže ta dolžnost javnega učitelja še veliko bolj, ki mora kakor vzor stati pred mladino, katere izreja mu je izročena. Učiteljeva osoba mora biti zrkalo, katerega svitile vršine ne sme skaliti niti najmanjši dih! Mladina, sodeča samo po prvem vtisu in pri svojem premišljevanju po-

vršna, kar izvira iz mehke in še le v razvitju stoječe njene narave, opazi takoj vsako če tudi mimohitečo senco, katera se je po naključji morda prikazala na značaji učiteljevem. Ta senca pa se vleže potem mej učitelja in mej mladino, ki mu je izročena v izrejo in odgojo, ter moti vedno in vedno harmonijo, ki mora živeti mej učiteljem in učenci! Ekselenca! učitelj, ki s svojim obnašanjem zabrede tako daleč, da je tako rekoč na obtožno klop dejan nasproti svojim učencem, brez dvombe nema pojma o idealnej svojih nalogi, katero izpolnjevati ga je poklicala država! To je britka resnica, katera se ovreči ne sme; in jaz ne dvomim, da ste Vi, ekselenca, o tej resnici prepričani še mnogo bolj, kot mi priprosti državljani, ker je ravno pred Vašimi očmi kakor širno polje odkrita sistema državnih naših učiteljskih, ker vam je znano vsako kolesce, katero teče v velikanskem tem organizmu.

Razmere na naših javnih učilnicah so Vam ekselenca, znane, znane toliko bolj, ker ste, kakor uže povedano, na visokem mestu službovali v tej kronovini, ter uže tedaj imeli priložnost opazovati marsikatero nerednost, katere bode v teku svojega ministrovanja gotovo tudi odpravili.

Po časopisih razglasene vesti o nekem ekscesu, katerega so se udeležili tudi javni učitelji, učitelji, kojih značaj mora biti kakor zrkalo, ki mu jasne vršine skaliti ne sme niti najmanjši dih, vznemirile pa so nas v tako močnej meri, da smo si šteli v svojo dolžnost, poprositi pri Vas, ekselenca, da nekoliko dražega svojega časa žrtvujete vladajočim razmeram na naših javnih učilnicah.

Te razmere imajo senčate svoje strani,

te razmere bolehajo in so v mnogih ozirih tako nepravilne, da nas vestne državljanje navdajajo s skrbjo in strahom! Zgodi se le prerado pri nas, da se pokliče za javnega učitelja v deželo Nemeč, ki je vsled lahke disertacije postal doktor modroslovja na kakej nemškej univerzi, ter se pri vročej svojej krvi nasrkal modernih idej iz naravoslovnih učenih spisov. Prišedši na učilišče v provincijo pa ti m'adi, in tudi talentirani učitelji takoj pozabijo, da niso zasedli katedra na univerzi, temveč, da imajo podučevati samo nedoraslo in nezrelo mladino. Z jedno besedo, ti mladi učitelji spremenijo gimnazijo v univerzo, ter podučujejo po principu „prcste vede in prostega preiskovanja“ nedorasle svoje učence. Nasledek temu je, da se v jednej uri podira to, ker se je v drugej uri kot resnično in pravo podučevalo. Nasledek temu, je, da ti mladi učitelji pri vsakej priložnosti zbadajo tisto, kar imenujemo vero, da pri vsakej priložnosti napravljajo po nepotrebnem opozicijo veroučnemu svojemu kolegu. Ali, ekselenca, gimnazija nij univerza, in kar je v pravem času zdravilo, postane strup, če se pije v neprimernem trenutku! Vsaj smo vendar doživeli, da je jeden naših nemških učiteljev z vso svojo bistrumnostjo dokazoval, da sv. Peter nikdar v Rimu nij bil, in da učitelj verouka, ki je bil to trdil, resnice nij govoril. Ekselenca, je li bil sv. Peter v Rimu ali ne, to je za občno zgodovino brez vsacega pomena. Koliko pomena da ima za cerkev in njene nauke, to naj razsodi vsak pred svojo vestjo, tedaj, kadar mu prirojena inteligenca tega verovati več ne pripušča! Kdor pa je srečen v veri, ta naj veruje do konca svojih dnij! Ali čemu mladino napajati s takimi

Listek.

Nasledniki Bogdana Hmelnickega.

Po Kostomarovu in drugih spisih napisal J. Steklasa.
(Dalje.)

Leta 1667 je bilo skleneno Andrusovsko primirje ter je tako nastal nov, silnej uzrok bune. Naščokina so smatrali Malorusi za svojega največjega sovražnika, ter so govorili, po njegovem hujskanju, da sta se pomirila poljski kralj in moskovski car radi tega, da bi pokončala Kozake; Zaporozci, izmej vseh najbolj odvažni, so vjeli cesarskega poslanika Ladiženškega potujočega v Krim, ter ga ubili.

Precej pri prihodu Brjuhoveckega narod nij hotel plačati davkov in raznih plačil vvedenih po velikoruskem obrazcu. Kozaki so plenili in ubijali davkarje; a v tem času se je pojavil prepir tudi mej samimi Malorusi: meščani in kmetje so se prepirali s Kozaki, ki so po zapovedi atamanovej in polnikovej

za poslednjega davek pobirali. Vsi so bili nič manje složni v tem, da niso trpeli atamana.

Metodij, poprej glavni zagovornik Brjuhoveckega, je postal zdaj njegov sovražnik ter je nagovarjal v svojih pismih moskovske bojare proti Brjuhoveckemu. Brjuhovecki pa je od svoje strani ogovarjal Metodija v Moskvi. Bivši na zboru, kjer so obsodili Nikona, opazi Metodij, da žnjim v Moskvi ne postopajo nič več tako milostljivo kakor poprej, in vrnivši se v Malorusijo, ponudi atamanu pomirbo ter ga nagovarja na izdajstvo proti caru. Brjuhovecki je uvidel, da je daleč zašel, da Kozaki razdraženi proti Moskvi, njega drže glavnim krivcem nasilja, katero trpi Malorusija od moskovskih činovnikov: popraviti vse bi se dalo samo izdajstvom proti Moskvi. Bjuhovecki se je obrnil najpoprej do Dorošenka. Poslednji je skup z mitropolitom Tukalskim bodril Brjuhoveckega z nado, da ostane on ataman, ako bode delal žnjimi skupaj ter odpadel od Moskve. Brjuhovecki je zbral na svet svoje polkovnike: vsi

so sklenili, da se ima odstopiti od Moskve ter podati se turškemu sultanu, da bi se s pomočjo Turkov oslobodili oblasti moskovske. 8. februarja je objavil Brjuhovecki v Gadjač vojvodi Ogarevu, da bi se on z vojniki odstranil iz mesta. Ogarev je imel v vsem do 200 ljudij; kazalo je tedaj oditi . . . ali Kozaki so napali Velikoruse, polovice od njih pobili, druge pa zaplenili. Brjuhovecki je obznanil svojim poglavarom, da so sklenili moskovski in poljski poslanci razdajati vso Ukrajino ter pokončati vse prebivalce od malega do velikega. Tak list je poslal on tudi donskim Kozakom ter jih nagovarjal, da skupaj z „gospodinom Stenjkom“ postopajo složno. *) Narod, ki se je uže tako sploh pobunil, je začel zdaj

*) Vredno je spomenuti, da je bil v broju obdolženij proti Moskvi nazvan najgnjusnej čin Moskvčanov ta, da so oni zavrgli najsvetejšega očeta patrijarha, ki jih je učil, da imajo biti milostljivi in ljubeznjivi proti bližnjemu. Nikon je bil sploh v Malorusiji jako uvažan.

dvomi! Kdo bi se pri tem ne spominal besed nemškega Rückerta:

Wenn ihr aus den Glauben reisset,
Sehet, wess ihr euch befeisset!
Glauben ist ein Herzbedarf.
Keine Lücke füllt Unglaube,
Wuchern wird der Aberglaube,
Wo man weg den Glauben warf.

Ali če je že tako podučevanje samo ob sebi silno nevarno, ker zaseje v mlada srca seme nepotrebnih dvomov že tedaj, ko mladina nema tiste podlage „an Kunst und Wissenschaft“, da bi po Göthejevem načelu brez vere biti smela, vidi se nam pa še mnogo večja nevarnost v tistem pretiranem sovraštvu do Slovenstva, katero pri belem dnevi razkladajo nekateri javni naši učitelji. Prigo dilo se je, da so se ostentativno iz ljubljanskih katedrov napadali Šafařík in drugi slovanski učenjaki s frazami, kakor ste jih, ekselenca, užena tisočebrali po nemških, sedanjaj vladi sovražnih novinah. Ti napadi izvirali so tako rekoč iz privatnega veselja učiteljevega, ker je gospoda nemškega učitelja ravno veselilo, opazovati pri koprnečih svojih učencih bolest nad tem, da so se z neusmiljeno roko pokosili cvetovi tiste ljubezni, katero goji, kar je naravno, mlada duša do materinega svojega jezika in do jezikov materinščini sorodnih. Ekselenca, to je ravno tisto veselje, katero občuti močnejši, če je dobil slabjšega v svoje pesti, da po svojej volji uganja nespodobne šale z njim!

Dokler je tako počenjanje javnih učiteljev večini občinstva ostajalo skrito, dokler so ti gospodje svoje mrzenje proti slovenskemu jeziku razkladali samo po učilnih sobah, molčali smo, ter pričakovali, da jih bode vest in pri vsakem učitelji naravna ljubezen do mladine privodila do pravega spoznanja. S tugo moramo obstati, da se to naše pričakovanje nij izpolnilo. V javnem lokalu bil je zbran cvet tukajšnjih nemških učiteljev in ti so pozabili tako zelo na svoj stan in na svoje dolžnosti, da so pri vulkaničnej erupciji golega svojega fanatizma, napadli jezik, ki je glavni jezik v tej kronovini, jezik, ki ga govori mogočna večina učenec na tukajšnjih učilnicah. Ekselenca! pri tem so se rabili izrazi, ki so dopuščeni morda neolikanemu in v najnižjej atmosferi človeškega razvitka stoječemu bitju, izrazi, s katerimi pa se onečasti samo površno olikan človek, če jih rabi! Izrazi, katerih bi si jaz na-

še bolj preganjati in ubijati Velikoruse po vseh krajih.

Izdajstvo Brjuhoveckega je silno porazilo moskovsko vlado; ona tega nij pričakovala. V Kijevu, Perejasjavlju, Njezinju in Ostri so vodili s trudom odbijali Kozake ter ostali v posadi, trpeči v vsem pomanjkanje; v drugih mestih so večinom poginuli skupaj z vojniki od nožev in batin razjarjenega naroda. Ko so zvedeli o tem v Poljskej, govorili so Poljaci velikoruskim poslancem: „Potrebno je, da pošljeta naša gosudarja svojo vojsko pokončat te izdajalce Kozake, da postanejo njihova mesta pusta, ker oni nas in vas izdajejo ter se ne da nič dobrega od njih pričakovati!“

Spomladi je začel knez Romodanovski vojsko z obsado mesta Kotelve. Brjuhoveckemu so prišli v pomoč Tatari. Izza Dnjepra se je vzdignil s kozačko vojsko Dorošenko; Brjuhovecki je šel proti njemu iz Gadjača. Blizo Opočne se je njemu prijavilo deset stot-

sproti Vašemu ministrovemu fotelju nikdar ponoviti ne predrznil!

Pokazala se je globoka rana, in ako Vi, ekselenca, ne pridete z radikalnim zdravilom, potem bodo se razširile po učilnicah naših mladini in celej vojvodini v kvar duševne megle, ki bodo stalno zapirale steze napredku in poduku! In ker sem prepričan, da Vi ekselenca, svojemu resorju z dušo in telesom služiti hočete, predrznil sem se, Vas poprositi, da svoje oko obrnete tudi na to kronovino, v katerej nas javni učitelji po javnih lokalih napadajo, če smo tako pogumni, da govorimo v materinem svojem jeziku.

Blagovolite sprejeti, ekselenca, izraz itd.
Etiam Carniolus.

Govor slovenskega državnega poslanca barona Gödel-Lannoya

v seji državnega zbora dne 28. aprila t. l. o priliki generalne budgetne debate.

(Po stenografskem zapisniku.)

(Dalje.)

Koristilo bode, da se pisarjenje prej kot mogoče ustavi, tako oni mnogi perijodični izkazi, kateri dajejo veliko uradnikom prav zastoj toliko dela. Ako se ob vsakej malenkosti delajo poročila ter se mora mnenje družih, celo neposrednih višjih oblastnij iskati, mej tem ko zopet ti pri ministerstvu nakazov iščejo, če se tukaj in tam povprašuje, potem pričinja tudi pri osrednjih uradih in v ministerstvih primanjkatvati uradnikov, pridelenih pomočnikov in diurnistov, česar pravo stanje ne opravičuje, prouzročava nepotrebne velike stroške in kar bi se lahko pogrešalo.

Da se tako zlo temeljito odpravi, moramo pred vsem s tečajev vreči one urade, ki se na neodgovoren način klanjajo temu pisarjenju in so tako rekoč gnezda birokratičnega malomarneža, ki nimajo ni dejanske moči koristne eksekutive, niti višjega pregleda osrednjih uradov, nego skušajo nepotrebno svojo zakriti s pisarjenjem in si dajejo zmirom toliko opraviti! Deželna finančna vodstva so po priliki take stvaritve iz krvi birokratstva, katera bi se morabit dalo tedaj zagovarjati, ko je finančno ministerstvo opravljalo še posle kmetijstva, trgovine in komunikacij ter v to nij imelo posebnih višjih organov. Za te agende so denes posebna ministerstva sè svojimi organi in za te resore so finančna deželna vodstva res odveč. A jaz mislim celò, da tudi resoru finan-

nikov ter so zahtevali, da izroči svojo butaro, zastave in puške (topove). Brjuhovecki je dal le te stotnike ukovati ter odpraviti jih tako v Gadjač. Ali tukaj se pobuni proti njemu četa Kozakov, navali v šator, zgrabi njega ter ga odpelja k Dorošenku. Komaj pa je dal Dorošenko znak z roko: kar potegnejo Kozaki raz Brjuhoveckega obleko ter ga ubijejo z orožjem svojim. V narodu je nastal tako velik nered, da so se precej za tim čuli kriki: ubiti Dorošenka. Ali zadnjeprovski ataman je potolažil četo izvalivši pred njo nekoliko bačvic žganja. Dorošenko je zbral narodni zbor ter ga je vprašal: „Kaj se ima zdaj storiti? Pomiriti se z Moskvo? Podati se Poljskej ali sultanu?“ Narod nij hotel slišati o Poljskej, zmerjal Moskvičane radi njihovega nasilja ter se izjavil za turško oblast. Dorošenko se je vzdignil proti Romodanovskemu, ki se je takrat podal od Kotelve. Sedaj je bila vsa Malorusija v rokah Dorošanka; on je moral zdaj

čne službe ne koristijo, da so nepotrebna in speditivnemu poslovanju celò škodljiva. Štirih inštanec se tudi v finančnej službi ne potrebuje. Najboljši dokaz nepotrebnosti teh oblastnij pa je gotovo ta, da se je povsod, kjer je za avstrijsko vlado prišla katera druga, deželno finančno vodstvo zavrglo. To se je zgodilo, ko je na Benečanskem prišla italijanska vlada za avstrijsko in tako je bilo na Ogerském. Tu ne gre za to, da bi se državnemu stroju vzelo potrebno kolo, nego državna ladja se ima samo olajšati, da bode laže jadrala.

Našim menj zmožnim davkoplačevalcem, kmetstvu posebno treba cenejšega, jednostavnjšega sodstva; tudi v političnej upravi potrebujemo menj zmedenih inštanec. Res prav človekoljubno je v teoriji in na katedru, da imamo prav veliko pravnih sredstev, vrlo lepo je ob vsakej zadevi gremijsko obravnavati in ako povsod sodnije odločujejo, a žalibog, da si mi takih rečij ne moremo privoščiti, mi moramo svoj denar v boljše namene, če mogoče v narodno-gospodarske investicije porabiti.

Civilno postopanje bodi preje kot mogoče ustmeno in javno, a pri tem treba največje jednostavnosti in jasnosti v postavi, da se končno v predpreiskavi ne bode toliko pisem menjalo, vsled česar postane potem sklepna obravnava prazna formalnost. Ravno denes je gospod justični minister vložil načrt novega civilnopravnega reda, katerega še nijsem utegnil pregledati, samo nekaj sem prelistal in videl v zadevi tako zvanih vpeljavnih spisov, to je onih predobravnav, ki se morajo vršiti predno je določena glavna obravnava.

Jaz upam, da obseza ta novi načrt oziroma dotično poglavje to kratkost v predobravnavah, katero sem baš priporočal, sicer bi se sodstvo naravno jako podražilo, ker finančne oblasti ne bi te prilike gotovo opustile in bodo ob vsacem odloku terjale velik kolek, takso. Na ta način ne bi prišli dalje.

Da se kmetstvu stanje olajša, katero zdaj le težko nosi davke, treba nadalje na vsak način primeren domačinsk zakon in sicer s podpornimi kraji, kakor je že na Nemškem vpeljano.

To je zato potreba, ker se včasi kmetom na dom pošiljajo cele familije neozdravljivih in beračev, ker je v dotičnej občini stanoval oče ali stari oče. Nadalje se ima to tudi zato uravnati, da se računi ne bodo iz bolnic in najdenišnic občini pošiljali, ker je morebiti enkrat mati ali oče ondi stanoval, dasi nobeden v občini ne pozna več teh osob. To so

svojo vlast učvrstiti, ali kar dobi žalostno vest iz Čigirina o izdajstvu žene: on je odšel za Dnjeper, zvezši soboj vlovljene velikoruske poglavarje in škofa Metodija, a načelništvo nad levim bregom Dnjepra je izročil svojemu generalnemu pobočniku, Damjanu Mnogogrišnemu. Precej po odhodu Dorošenka se je vzdignil Romodanovski v Malorusijo ter osvojil Njižin; Mnogogrišni pa je, mesto da bi se z njim tolkel, izjavil željo podati se carju, nadjaje se, do bode morda postal ataman. Takrat se je pojavil kot zagovornik Kozakov černigovski nadškof Lazar Baranovič; on je prosil pismeno pri carju milosti za narod ter spomnil, da ne bi nič več pošiljal vojvode v Malorusijo; on je tem poročal tudi že Mnogogrišni ter predstavljal, da je vsa beda nastala vsled nasilja od strane vojvodov, pa tudi od zvijač škofa Metodija. Dogovori ob izboru novega atamana so trajali nekoliko mesecev, a v tem času se je moskovska vlada dogo-

veliki stroški, katere imajo v tem oziru občine nositi. Samo vlada more tu vložiti kako predlogo in upam, da se bode to tudi zgodilo.

Mi potrebujemo najprej najpristojbinskega zakona z jasnim nedvoumnim tekstom ali določanjem nekaterih načelnih določb do okrajnih finančnih vodstev, katerim se uže itak dotični akti morajo predložiti v priznanje, da prenehajo pogosti rekurzi, ki kmeta izredno veliko stanejo in čestokrat več, kolikor znaša pristojbina sama. Lehko res rečemo: „incidit in Scyllam qui vult evitare Charybdim.“ Kajti ali mora kmet pristojbine plačati — če prav vidi, da niso prav odmerjene — ali pa mora iti k odvetniku ali beležniku in proti svojej volji stroške si nalagati. Na omenjeni način bi se dalo to morebiti odpraviti.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. maja.

Telegram z Dunaja, ki smo ga objavili v zadnjem listu, potrjuje mnenje, da si hoče državni zbor braniti svojo kompetenco nasproti državnemu sodišču. V specialnej debati o budgetu je poprijel besedo tudi grof Taaffe; v budgetu so letos nastavljeni tudi dohodki za notranjega ministra in grof Taaffe je dejal, da zato, ker bode letos preje ko ne imenovan notranji minister. Z veseljem je pozdravljati njegova izjava, da vlada stoji letos na trdnih tleh, da je njeno položenje boljše, nego vlni. On je obljubil, da se hoče naslanjati na večino zbornice, ker se ta prizadeva ohraniti celokupnost države. To je najboljšje spričevalo za desnico nasproti „ustavoverskim“ strupenim lažem, da desnica dela na razrušenje države. Razvida pa se iz tega tudi, da so se „ustavovercem“ tla popolnem podrla pod nogami in da kot stranka ne pridejo nikdar več na krmilo v Avstriji.

Vnanje države.

Ruski car Aleksander III. preseli se baje z vso rodbino iz Peterburga v Varšavo ter se ondi grad Belvedere v to hitro pripravlja.

Črnogorska vlada je z veliko častjo sprejela ruskega poslanika Zurova, ki je prišel v Cetinje naznanit nastop ruskega carja Aleksandra III.

Francozje bodo brzo rešili svojo čast v tuniskej zadevi. Krumire bodo v kratkem popolnem podvrgli si. Vnanji francoski minister pa bode odposlal tuniskej vladi noto in jeden del francoske armade maršira proti glavnemu mestu Tunisu. Tuniski bej se vendar ne hče Francozom nič vdajati, v čemer ga podpira porta.

Domače stvari.

— (Za ljudsko veselico) ki jo „Sokol“ z drugimi ljubljanskimi društvi priredi v

varjala z Dorošenkom. Carski poslanci so nagovarjali Dorošenka, da se loči od Busurnanov ter pokori Poljskej. Ali Dorošenko je bil tega mnenja: da on s svojimi Kozaki ne more biti in neče biti na noben način pod oblastjo Poljske zato, ker se s Poljaki vsled njihove nestalnosti ne da zaključiti nikakoršen krepek dogovor, — ter je trdil, da gotovo on nij sovražnik Moskvi, da on celo želi biti z vso svojo Ukrajino pod vlastjo velikega gosudarja, ali ne drugač, da car prime pod svojo oblast obe strani Dnjepra, da ne bode pošiljal vojvodov ter diral v Kozačka prava, z eno besedo, da bi bilo vse tako, kakor je bilo ustanovljeno v prvem ugovoru, sklenenem z Bogdanom Hmelnickim: drugač Dorošenko na noben način nij hotel popustiti od svoje misli o podanstvu turškem. Samo od sebe se razumeva, da moskovska vlada, nalazeča se v primirju s Poljsko, nij mogla pristati na pogodbe, katere je predlagal Dorošenko.

(Dalje prih.)

spomin poroke Nj. visokosti cesarjeviča Rudolfa na Kozlerjevem vrtu prihodnjo nedeljo, delajo se velikanske priprave, ki obetajo zopet dovršene narodne veselice.

— (Imenovanje.) Pristav finančne prokurature dr. J. Sieber je imenovan tajnikom finančne prokurature v Ljubljani.

— (Cesar) je daroval občini Hotedrškej 60 gld. za napravo gasilnega orodja in isto toliko Kranskej požarneji brambi.

— (Ljubljanski veliki semenj) zadnji ponedeljek je bil prav dobro obiskan. Kupčije nij bilo posebne, ker zdaj kmetu novca manjka. Samo živinska kupčija je bila živahna. Goveje živine se je prigralo kakih 350 glav, mej njimi tudi nekaj prav dobro pitanih volov, kateri so se prav drago plačevali. Ljubljansk mesar je dal za par volov 450 gld. Prodalo se je kakih 200 glav, od katerih so do 130 pokupili tuji kupci iz Gorice in Trsta. Konj je bilo nad 300, tudi nekaj prav lepih. Cene so bile primeroma visoke in se je prodalo kakih 140 konj. Največ so kupili kupci iz Laškega in Koroškega.

— (V budgetnej debati) bode govoril g. dr. Tonkli pri justičnem in učnem ministerstvu, ker v generalnej debati nij več na vrsto prišel. Tudi g. dr. Vošnjak se je oglasil za govornika pri učnem ministerstvu.

— (Apelna obravnava) v kazenskej zadevi žandarja Wagnerja proti litijskemu županu gospodu Koblarju vršila se bode v petek dne 6. maja t. l. pred deželno sodnijo ljubljansko. Zaslišanih je bilo celo krdelo prič v Litiji, ki so menda tajile, da je bila oknopobilna ponočna družba pijana! Čudno se nam vidi, da te priče nijso bile izprašane pod prisego, ker je stvar važna in ker na deželi priče le prerade svojo izpoved spremene, če so bile preje zaprisežene.

— (Zažgali) so neznan malopridneži farovško gmajno v Mengšu. Ker pa je bil nasproten veter, pogorela je Mesarjeva gmajna. Napravilo se je škode kakih 40 gld.

— (Iz Hrušice) se nam poroča, da so iz Ljubljance potegnili truplo starega moža. Govori se, da so se mrtvemu na prsah videle globoke rane, in da se je tu zgodilo hudodelstvo. Sodnijska preiskava bode uže pokazala, koliko da je resnice na tem.

— (Pogoreli) so v Mostah v ponedeljek 25. aprila ob 3 uri zjutraj, od štirih posestnikov hlevi in podi. Hiše so ostale. Vsi so bili zavarovani. Iz Mengša so prihiteli ljudje na pomoč a bili so od nekaterih kmetov prav surovo sprejeti.

— (Tatovi) ki so kradli v pisarni poštarja Januša v Domžalah, odprli so pisarno s ponarejenimi ključi. Ukradli so 70 gold. gotovega denarja, več denarnih pisem pa so pustili. Sumi se, da je izvršil tatvino neki v okrajih bivajoč, ključničar na jako slabem glasu.

— (V Želimljah) se je v nekej žganjariji steplo kakih dvajset fantov. Pri tem tepežu so tudi jednega usmrtili.

— (Zavratno napadel) je zadnji ponedeljek zjutraj ob treh v Mengšu France Korbar, po domače Micken France, tamošnjega čuvaja Urbanovega, ko se je ta sè straže domu vračal. Udaril ga je v ruti zavitim kamenom dvakrat po glavi, da se je Urbanov takoj nezavesten zgrudil. Zdravniki so izrekli da bode na ranah gotovo umrl. Samo nekaj trenutkov se je zavedel in rekel, da ga je Micken France pobil, kateri je bil na njega jezen, ker je imel boljše zaslužke s harmoniko kakor

on. Mickenega Franceta so žandarji uže v zapor odvedli.

— (Ljudsko štenje v Poreči in Piranu.) Prva občina ima 8368 duš, 7388 je vpisalo italijanski, 969 slovanski in 11 nemški občevalni jezik. Piranska občina ima 11466 prebivalcev, 11319 je vpisalo italijanski, 113 slovanski in 34 nemški občevalni jezik. Kdor pozna razmere, lahko vidi, da Slovani na svojo škodo množé Lahe. Buditi je treba narod, buditi!

— (Drugi hrvatski vinski semenj) obdržaval se bode 12. 13. in 14. maja v Zagrebu v palači hrvatske slavne kmetijske družbe. Na semenj je uže do sedaj prijavljeno čez trideset tisoč veder vina, po razmernej ceni. Slovenski vinski trgovci in krčmarji se opozorujejo na ta semenj, kjer bodo imeli priliko spoznati se z pravim naravnim hrvatskim vinom. Na semnji dobila se bode dobra slivovica in droženka domačega proizvoda. Katalogi vinskega semnja dobe se zastonj pri c. kr. kmetijskej družbi v Ljubljani in pri obrtniskej trgovskej komori.

Odbor za drugi hrvatski vinski semenj.

— (Gospode dopisnike) prosimo, da naj še nekaj časa potrpe. Afera Vestenekova II. nam daje toliko dela, da smo morali zopet nekaj dopisov odložiti. Ali vse pride na vrsto!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 3. maja. V denašnej seji je državni zbor na predlog poslanca dr. Tonklija dovolil 10.000 gld. za grajenje ceste pri Plavi na Goriškem.

Razne vesti.

* (Tatvina v vaticanskej knjižnici.) Kakor se poroča iz Rima, se je papežu naznanilo, da je neka zasebna knjižnica za drag denar kupila rokopis Boccaccijev: „De consolatione philosophiae“, kateri je pak lastnina vaticanske knjižnice. Papež je zatorej gledé te stvari ukazal, da se ima prčeti strogo preiskavanje.

* (Dvainštirideset tisoč lir) ali v avstrijskih novcih okolo 20.000 gold. izneveril je v Benetkah neki Colauzzi nedavno svojima gospodarjema Fischerju in Rechsteinerju ter potem izginil. Vse iskanje je ostalo brezuspešno, dokler se je naposled ravno minule dni izvedelo, da se Colauzzi klati po gorah avianske občine. To novico čuvši, napoti se občinski gozdni čuvaj Mazzega sè svojim bratom in še dvema drugima tovarišema v gore zasledovat Colauzija. Po dolzem in zelo trudapolnem iskanji našli so ti v kmetsko obleko preoblečeni gozdni čuvaji v nekej kmetskej hiši, ki je pa uže zunaj občine avianske, Calauzija trdno spečega. Ko so ga vzbudili, jim nij tajil niti svojega imena, niti tega, da je iz Benetk pribežal tu sem. Dejal je pak, da je izgubil dotično vsoto svojih gospodarjev, zato da se jima nij upal priti pred oči. Pri njem se je našlo samo okolo 15 gld. Nazaj v Benetke priveden pak je obstal Colauzzi, da je izneverjene novce izročil necemu oštirju v Benetkah.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migréno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr.ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kislino. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—2)

Razglas.

Pri srečkanju 120 lozov ljubljanskega mestnega posojila, ki so se po načrtu 2. maja 1881 vršile, so bile vzdignene

št. 53084 z dobitko 20 000 gld.
 " 45330 " " 1.500 "
 " 28518 " " 500 "
 " 15259 " " 500 "
 št. 691, 994, 2406, 2411, 3060, 3183, 4583, 5882, 6528, 6814, 7031, 7978, 8071, 8332, 9728, 9739, 11785, 11861, 11898, 12429, 13286, 13702, 14957, 15255, 16983, 17118, 17191, 17221, 17687, 18330, 18482, 19531, 20091, 20925, 21009, 22963, 23322, 23896, 23939, 25283, 25622, 26784, 27665, 28104, 28363, 31068, 31351, 31364, 31559, 32542, 33952, 34487, 35160, 36428, 36609, 38125, 38415, 38614, 39380, 39565, 41265, 41499, 41543, 42631, 43259, 43652, 44908, 45728, 45788, 45810, 46953, 47162, 47285, 47551, 49447, 50123, 50508, 51091, 51405, 51851, 53106, 53273, 54386, 57870, 58044, 58256, 59737, 61140, 61512, 61983, 63106, 63357, 64120, 64376, 66458, 66497, 66927, 67656, 67720, 67911, 68817, 69868, 69966, 70130, 70380, 70444, 71056, 71111, 71151, 71881, 71954, 72477, 72668, 74535, 74766, 74998, vsaka z dobitko 30 gld.

Od dozdej vlečenih lozov št. 30146, z dobitko 3000 gld. št. 26163 z dobitko 600 gld. in številke 2204, 2672, 4683, 4761, 8715, 9542, 9645, 10308, 16573, 17270, 18673, 19897, 20033, 23098, 23167, 23487, 24463, 24668, 25463, 25608, 27007, 30135, 31902, 33218, 35153, 39239, 45216, 45561, 72514 in 72856 vsaka z dobitko 30 gld. še niso izplačane.

Mestni magistrat v Ljubljani,
2. maja 1881.

(251) Župan: Laschan.

Poletno stanovanje

v prav zdravem kraju na Gorenjskem. pet minut od železniške postaje Medvode oddaljeno, oddaje se s **pohištvo** vred do oktobra t. l. v najem. Stanovanje ima 2 lepi, svetli sobi, kuhinjo s šparherdom; ob jednem se oddaje tudi vrt s sadnim drevjem **prav po ceni.** — Natančneje se izve pri gospodu

Nikolaju Jamniku,

(248—3) v Medvodah na Gorenjskem.

Umetne (640—38)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Podpisani proda za plemo

bika,

muriedolskega plemena, to je, temno sive barve, kateri je 2 leti in 1 mesec star, 150 cm. visok in 214 cm. dolg.

Anton Poljšak,

(242—3) trgovce v Šturiji pri Ajdovščini.

Dunajska borza 3. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 78 gld. 55 kr.
 Enotni drž. dolg v srebru . . . 79 " 25 "
 Zlata renta . . . 96 " 55 "
 1860 drž. posojilo . . . 132 " 75 "

Akcije narodne banke	845	"	—
Kreditne akcije	338	"	25
London	117	"	80
Srebro	—	"	—
Napol.	9	"	33
C. kr. cekini	5	"	55
Državne ma. ke	57	"	45

Tujci.

2. maja:

Pri **Stonu**: Volčič z Dunaja. — Rothleitner iz Zagorja. — Treun iz Save.
 Pri **Mallét**: Friedrich, Abrahamsberg, Herling, Kapuscinski z Dunaja.

Mazač,
slikar napisov,
in
lakirar.

Adolf Eberl,
Ljubljana, Marijin trg,
poleg frančiškanskega mostu.

Zaloga
oljnatih barv,
laka in
firneža.

„SLAVIJA“,
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

VABILO

trinajstemu rednemu občnemu zboru,

ki se bode vršil

dné 15. maja 1881 ob 9. uri dopoludne

v lastnej hiši banke „Slavije“

na Senovážném náměstí č. pop. 978-II.

Program:

1. Sklep o poročilu za leto 1880 in o predlogih upravnega svetovalstva.
2. Poročilo računskih preglednikov.
3. Volitve:
  - a) štirih članov in treh namestnikov v upravnem svetovalstvu;
  - b) treh računskih preglednikov in dveh namestnikov;
  - c) osmih mirilnih sodnikov;
  - d) poverjenikov za področja glavnih zastopov.
4. Določitev nagrade računskim pregledovalcem.

Po sklepu občnega zbora vrše se takoj dopolnjujoče volitve pregledovalnih oddelkovih odborov (I.—V.), kakor tudi samoupravnih oddelkov I., II. in IV.

Izpisek iz pravil:

§. 31. III. Pri občnem zboru udeleževati se, voliti in voljeni biti, so opravičeni:

- a) ustanovniki;
  - b) tisti članovi banke, ki imajo v enem oddelku I., II. in III. najmanj 1000 gld. ali temu kapitalu enake vrednosti dohodek, ali v enem drugih oddelkov najmanj 10.000 gld. za najmanj celo leto zavarovanih. Potem pristoji skupno en glas tistim bankinim članovom, ki stanujejo v istej občini in so uže celo leto članovi banke, a se morejo posamezno v oddelku IV. ali V. skazati samo z zavarovanimi kapitali manjšimi od 10.000 gld. — ako so v oddelku IV. in V. v istej občini vkup najmanj za 20.000 gld. zavarovani. Ta glas more le tisti član porabiti, ki je bil k temu pooblaščen z večino glasov;
  - c) vsak zavarovanec, kateremu daje zavarovanje to pravico (lit b).
- Vendar pa članovi in družabniki, ki so po pogodbi kot uradniki ali sluge banke stalno plačani, némajo pravice voliti ali voljeni biti.

Isto tako tisti ne smejo kot pooblaščenca niti voliti niti voljeni biti.
 IV. Vsakdo ima v občnem zboru samo po jeden glas. Namestništvo se razen slučajev, navedenih v §§ 26 in 28 spl. pravil, le na tak način dovoljuje, da mora namestni član, kateremu poleg § 31 III. b) spl. pravil ne pristoji pravica udeležiti se občnega zbora v ta namen, da prejme legitimacijski list, pokazati, katero mora biti ne le od člana, ampak tudi od pooblaščenca lastno-ročno podpisano in izgotovljeno na tistej tiskovini, katero v ta namen pošlje pooblaščenca na zahtevanje njegovo ravnateljstvo. Pooblastilo izroči ravnateljstvo potem, ko ga je pregledalo in podpisalo, pooblaščenca.

V. Kdor se hoče udeležiti občnega zbora, ima to najkasneje osmi dan*) pred občnim zborom objaviti ravnateljstvu, katero mu izroči legitimacijski list in program občnega zbora.

§ 32. IV. Koncem vsacega leta, računši od enega občnega zbora do drugega, izstopijo štirje člani, ki so najdalje poslovali; pri onih, ki so poslovali enako dolgo, odloči žreb. Oni, kateri so izstopili, morejo se zopet voliti.

(Po starosti izstopijo iz upravnega svetovalstva gg.: J. O. Jan grof Harrach, J. V. Novák, Rud. Wunsch in med. dr. J. Záhor.)

V Pragi, dné 28. aprila 1881.

Upravilno svetovalstvo „SLAVIJE“,
vzajemno zavarovalne banke v Pragi.

*) T. j. za letos do 7. maja (od 8.—1. opoludne).

(252)

Plzensko vležano pivo.

Čast imamo javljati, da pričnemo z dnem 2. maja točiti svoje vležano pivo ter dajemo za zdaj

hektoliter po gld. 13.50 netto kasa od pivovarne, sode franko tja nazaj,

gld. 18.80 hektoliter netto kasa od naše zaloge — gospod F. Schemdy, Gradec, Annenstrasse 35 — sode franko Gradec nazaj.

Za naročila na ta izvrstni pridelek prositi ter se s spoštovanjem priporočati

meščanska pivovarna v Plznu,
ustanovljena 1842.

(Ponatisk se ne plača.)

(254—1)